

LIETUVOS BALŲŲ VEISLĖS KIAULIŲ GERINIMAS ANGLIJOS DIDŽIOSIOMIS BALTOSIOMIS

Asta Klimienė, Ramutis Klimas

Šiaulių universitetas

P. Višinskio g. 19, 77156 Šiauliai; tel. (8~41) 59 57 20; faks. (8~41) 59 57 94; el. paštas: btmc@cr.su.lt

Santrauka. Pagal kontrolinio penėjimo ir skerdimo metodiką įvertintos 120 senojo tipo Lietuvos baltųjų ir 494 pagerintų Lietuvos baltųjų, turinčių skirtingą Anglijos didžiųjų baltųjų veislės kraujo dalį, kiaulių. Anglijos didžiųjų baltųjų veislės kuiliai turėjo esminės įtakos pagerinto įvairaus genotipo prieauglio kai kurioms penėjimosi, o ypač – mėsinėms savybėms. Lietuvos baltųjų, turinčių $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ ir $\frac{5}{8}$ dalies Anglijos didžiųjų baltųjų veislės kraujo, pašarų sąnaudos (išreikštos apykaitos energija) kilogramui priesvorio buvo atitinkamai 4,29; 3,88 ir 6,23 MJ mažesnės, o raumeningumas – 4,0; 4,3 ir 4,1 proc. didesnis negu senojo tipo kontrolinės grupės Lietuvos baltųjų kiaulių ($p < 0,001$). Iš visų grupių mažiausiomis pašarų sąnaudomis išsiskyrė prieauglis, turintis $\frac{5}{8}$ dalies Anglijos didžiųjų baltųjų kraujo ($p < 0,01-0,001$). Pagerinto prieauglio, turinčio $\frac{3}{4}$ ir $\frac{5}{8}$ dalies Anglijos didžiųjų baltųjų kraujo, lašinių storis, ilgiausiojo nugaros raumens skerspjūvio plotas, kumpio masė bei raumeningumas yra panašūs. Skirtumai statistiškai nepatikimi.

Tyrimo duomenimis, įlieti daugiau kaip 75 proc. Anglijos didžiųjų baltųjų veislės kraujo netikslinga. Pagerintų Lietuvos baltųjų veislės kiaulaitės (paršavedės) ir kuiliai, turintys 50–75 proc. Anglijos didžiųjų baltųjų kraujo, turi būti veisiami tarpusavyje. Gautas $\frac{5}{8}$ dalies genotipo prieauglis pagal raumeningumą (56,0 proc.) užima tarpinę padėtį tarp $\frac{1}{2}$ ir $\frac{3}{4}$ dalių genotipų. Pagerintų Lietuvos baltųjų genealoginėje struktūroje 2010 m. pabaigoje didžiausią dalį sudarė Imperatoriaus 1 ir Jaurio 1 linijų kuiliai bei Drąsuolės ir Dobilės šeimų paršavedės.

Raktažodžiai: kiaulių veislės, genotipas, penėjimasis, skerdena, genealoginė struktūra.